

*Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters), 15 jan. 1952*

Mede voor Stikker.

Het is wellicht dienstig dat ik een korte samenvatting en appreciatie geef van perscommentaar tussen het tijdstip van publicatie van de Nederlandse antwoordnota inzake de Blitar en Talisse en de aanvang der onderhandelingen. Uit eerste commentaren op de nota sprak zeker een gevoel van opluchting, hetwelk evenwel sindsdien heeft plaats gemaakt voor meer pessimisme ten aanzien van het verloop en vooral het resultaat der onderhandelingen.

Subardjo begon met op 10 dezer aan Antara te verklaren, dat hij onze nota bevredigend vond.

De Indonesische koerier *Asrarudin* verklaarde, eveneens op 10 dezer, aan *Pedoman*, dat hij de 'volle overtuiging' had, dat over het Unie- en Irianprobleem een oplossing kan worden bereikt, hoewel hij dit nog dezelfde dag tegenover Antara kwalificeerde met de toevoeging 'zij het dan nog niet allemaal zo als Indonesië het zich wenst'.

*Abadi* (10 dezer) zag 'geen enkele reden tot optimisme', deels omdat de Indonesische Regering als 'broos' werd beschouwd deels op grond van internationale verhoudingen in het bijzonder het bezoek van Drees aan Truman. Het blad verdedigde de stelling, dat de delegatie beter teruggeroepen had kunnen worden om haar door een sterkere te vervangen (waartoe de aanvang der onderhandelingen nu geen kans meer liet).

De volgende dag poneerde *Abadi* de stelling, dat de Indonesische Regering door aanvaarding van de Nederlandse nota als basis van de onderhandelingen erkend zou hebben, dat West-Irian geen Indonesisch grondgebied is, waarop Nederland zich steeds weer zou kunnen beroepen.

Van de partijpolitici verklaarde Kasnan, vice-voorzitter van de Partijraad van de Masjumi, dat een eventuele Unieoplossing zou dienen te worden aanvaard ook indien over het Irianprobleem geen oplossing zou zijn te verkrijgen. Over unilaterale opzegging had de Masjumi haar houding nog niet bepaald.

Sidik, voorzitter van de PNI, die vroeger van mening was dat de delegatie niet had moeten worden gezonden of had moeten worden teruggeroepen verklaarde aan *Sin Po* (11 dezer), 'dat aan de Missie meer vrijheid moet worden verleend ernaar te streven om op vreedzame wijze tot overeenstemming te geraken'.

Op 14 dezer schreef *Pedoman* aan 'waarnemers te Djakarta' de opvatting toe, dat men 'pessimistisch over mogelijkheid om tot overeenstemming te komen'. *Merdeka* (14 dezer) rapporteerde 'grote verbazing' in Den Haag over de berichten, dat Susanto de taak van Djumhana zou overnemen.

In de pers ontstond voorts een discussie of de (mij onbekende) tijdslimiet van 15 Januari voor onderhandelingen zou worden verlengd. Mononutu weigerde zich hierover uit te spreken en *Abadi* constateerde vanmorgen, dat de Regering de limiet blijkbaar had laten schieten, maar 'dit betekent niet, dat de Indonesische Regering van zins zal zijn de onderhandelingstermijn ongedefinieerd lang te rekken'.

*Pemandangan* (14 dezer) berichtte dat in geval van impasse Amerikaanse activiteit verwachtbaar zou zijn en het State Department wens en standpunt aan Den Haag had bekend gemaakt. Onbevestigd vermeldde dit blad dat Amerika gemeenschappelijk bestuur zou hebben voorgesteld, waarin Indonesië een belangrijke rol zou spelen.

Ik meen samenvattend, dat men van Indonesische zijde ietwat terughoudend op de Nederlandse houding reageert en niet goed begrijpt zodat men daar weer iets achter zoekt. De eerste indicatie van deze reactie kreeg ik in mijn gesprek met Subardjo, die geen gebruik maakte

van de gelegenheid, die ik hem bood, om een woord van waardering te uiten over de houding van de Nederlandse Regering, zij het, dat hij actieve medewerking van het Nederlandse HC aan de verkregen oplossing meende te mogen constateren.